

Montalegre, una església oberta a tothom (I)

El 1967, l'arquebisbat de Barcelona va confiar a l'Opus Dei l'església de Santa Maria de Montalegre, situada al barri del Raval de Barcelona. La finalitat d'aquesta operació era, segons es llegeix a l'escriptura corresponent, “mantenir la continuïtat del culte i desenvolupar els apostolats propis de l'Opus Dei”. Des d'aleshores, els preveres de la Prelatura s'han esforçat per complir-ne l'encàrrec.

06/05/2022

El Raval neix al segle XIV. El seu nom ve de l'àrab *rabad*, que significa suburbi (d'aquí la paraula raval), perquè era fora de les muralles de Barcelona. Barri multicultural – *underground* diuen alguns–, és el més cèntric de la ciutat i un dels que té més dèficits. En una superfície d'1,1 quilòmetres quadrats hi viuen 47.605 persones, de les quals 23.810 són d'origen estranger, és a dir, la meitat del total. És un dels llocs del món amb més densitat de població: hi resideix un 2,93% de la població de Barcelona, concentrada a l'1,1% de la superfície de la ciutat. Hi predomina una classe mitjana empobrida, amb un alt índex de famílies en risc d'exclusió social, desafavorides i sense esperança.

Va ser aquí on el 1802, per una reial ordre de Carles IV, es crea la Casa de la Caritat, als antics edificis del seminari diocesà de Barcelona, entre els carrers de Montalegre i Valdonzella. Des de l'any 1772, aquests locals estaven buits perquè el seminari s'havia traslladat a l'església de Betlem i col·legi contigu dels jesuïtes a la Rambla.

La Casa de la Caritat

La Casa de la Caritat va tenir una influència gran a la Barcelona del segle XIX i fins als anys cinquanta del segle passat, quan va ser absorbida per la Diputació i traslladada a les Llars Mundet. La seva activitat assistencial va ser molt variada: des de la recollida de captaires a la instrucció de nens i nenes orfes o sense recursos, la cura de gent gran, malalts i discapacitats, i l'ensenyament d'oficis. També hi havia una escola per a cecs i una

altra per a sordmuts, així com ensenyaments per a deficients mentals. Molt important, a més, era la Impremta Escola, que va funcionar fins al 1969. Santa Joaquina Vedruna, fundadora de les Germanes Carmelites de la Caritat, va dirigir el departament de dones de la Casa de la Caritat fins a la seva mort el 1854.

La Casa de la Caritat era una petita ciutat amb un entramat d'edificis que va arribar a allotjar-hi 2.000 persones. Tenia fins i tot una església -la de l'antic seminari- que el 1902 va ser substituïda per l'actual. El nou edifici va ser projectat per l'arquitecte August Font i Carreras, qui també va dirigir les obres de la façana de la catedral de Barcelona.

La cessió a l'Opus Dei

Quan el 1957 la Casa de la Caritat va ser traslladada a les Llars Mundet, els actes de culte a l'església van cessar de manera progressiva, i

durant gairebé deu anys va estar tancada. Per aquest motiu, la diputació de Barcelona va donar l'església a l'arquebisbat, amb la condició que es garantís el culte. I el 1967 va ser cedida a l'Opus Dei.

“Montalegre –explica mossèn Xavier Argelich, rector de l'església– és una església rectoral. És un centre de culte, on s'administren els sagraments i s'atén la gent que vulgui venir. Tenim un centre catequètic, preparem per a la primera comunió, la confirmació, i també impartim cursos prematrimonials per a promesos”. Al costat de les pròpiament pastorals, Montalegre - en estar en un dels barris amb més dèficits de Barcelona- realitza “una àmplia iniciativa de solidaritat amb les persones del Raval, que anomenem Acció Social Montalegre”.

Primeres comunions

Cada any hi ha unes 230-240 primeres comunions. “Són gent del barri o famílies que venen d'altres llocs. Hi porten els fills per a la catequesi, i tenim els que es preparen a Braval i a Terral. Aquests són immigrants la majoria, un 95%. Filipins i sud-americans, sobretot centreamericans.”

Braval i Terral, explica mossèn Xavier, són projectes de solidaritat nascuts al voltant de Montalegre. “Aquest és un barri de molta immigració. Quan vam obrir l'església, van començar a freqüentar-la força persones que venien d'altres països; se'ls va ajudar amb l'estudi, amb activitats que els ajudessin a integrar-se a l'idioma, també a les mares; donar-los la possibilitat d'aprendre l'idioma, aprendre alguna activitat, per facilitar-los la integració. I després s'ajudava a escolaritzar els nens, becant-ne alguns. Amb la

canonització de sant Josepmaria el 2002, vam veure la possibilitat de fer alguna cosa una mica més professional, més organitzada i aleshores és quan es van crear els dos centres, Terral i Braval”.

Labor pastoral

La tasca pastoral de Montalegre es pot concretar en el nombre de persones que assisteixen a la Missa dominical, al voltant de 300. “A les misses del diumenge venen gent del barri, però també d'altres parts de Barcelona. Cada dia tenim quatre misses, l'assistència mitjana és d'unes 20 persones per missa, entre 70 i 80 diàries. Moltes són del Raval, però també hi ha universitaris que cursen estudis a prop, professionals que tenen la feina per aquí. Hi ha gent ja jubilada o gran, que els agrada venir a missa aquí o que al seu barri no tenen a l'hora que els va bé.”

Des de l'Acció Social Montalegre s'atenen 300 famílies, unes 1.200 persones. “Aquesta atenció, encara que està unida a la pastoral, és una cosa a part, diferent del que pastoralment fem a l'Església”, afirma mossèn Xavier Argelich. Per la gran importància de la immigració al barri, “tenim molta relació amb el secretariat de la pastoral amb els migrants, n'és el director l'arxipreste de la zona, mossèn Joan Cabot Barbany. Hi ha molta relació entre les parròquies del Raval i del Poblesec: ens reunim cada mes i treballem junts, sobretot el tema social, el tema formatiu, el tema de la catequesi.”

Montalegre és al territori de la parròquia de la Mare de Déu de Betlem, a la Rambla. “Tenim molt bona relació amb el rector. Perquè a Montalegre hi pugui haver un matrimoni, el rector ha d'autoritzar el sacerdot celebrant que els casi. Per batejar, també jo en necessito

l'autorització. I per a casos una mica més complicats, ho parlem i veiem. Els bateigs, comunions, confirmacions i matrimonis queden registrats a Betlem.”

De cursos de preparació al matrimoni, “cada any n'organitzem tres o quatre. L'assistència varia, més o menys, unes 20-25 parelles a l'any. En fem des de fa temps. Les parelles s'hi apunten perquè el busquen per internet i surt a la pàgina web, pel boca-orella, i també perquè algun sacerdot o un fidel de l'Obra els animen a fer el curs”.

Una església oberta

“La qüestió és que aquesta església és oberta a tothom. És oberta de les nou a les dues i de les quatre a les vuit del vespre. I sempre hi ha un o dos confessors com a mínim, disponibles per a la confessió, no cal sol·licitar hora. Hi ha quatre misses diàries. La tasca pastoral principal que fem és

aquesta. La gent ve aquí perquè sap que es pot confessar, pot pregar amb pau i amb serenitat. A més, l'església és molt maca, la gent no la coneix gaire. I també participar en la Santa Missa, això, diguem-ne, és la tasca principal.”

Punt característic

“Ve gent de tot Barcelona, fins i tot de fora. Perquè sap que aquí sempre hi poden trobar un sacerdot. A més, també té l'avantatge de no haver-hi només un sacerdot, sinó normalment dos, i si en podem tres; la gent sap que pot venir. I pot parlar, tenir direcció espiritual, acompanyament espiritual; això també ens ocupa força. Jo penso que és un punt característic”. Fa uns mesos va aparèixer per Montalegre un dels bisbes auxiliars de Barcelona dient que com sabia que aquí es confessa, “m'agradaria, sí pot ser, confessar,

posar-me a confessar. Va estar confessant tota la tarda”.

Una església bonica poc coneguda

L'Església en si, diu mossèn Xavier, “és molt bonica, però poc coneguda. Molta gent que entra per primera vegada comenta: 'soc de Barcelona i no la coneixia'. Montalegre és coneguda en l'àmbit eclesial, de diòcesi. Tanmateix, pel que fa al públic general ho és menys. Ara hi ha una senyora, guia turística de Barcelona, que la inclou als recorreguts. Ve cada mes una o dues vegades amb grups de turistes. Va venir aquí una vegada, li va agradar l'església, el pati Manning, i va decidir tornar”. Montalegre està catalogada com a bé cultural d'interès local.

pdf | document generat
automàticament des de [https://
dev.opusdei.org/ca-ad/article/
montalegre-una-esglesia-oberta-a-
tothom-i/](https://dev.opusdei.org/ca-ad/article/montalegre-una-esglesia-oberta-a-tothom-i/) (06/08/2025)